

A NÉP BARÁTJA

(11. Röpir.)

BÁTHORY SÁNDORTÓL.

Gróf Teleki László emlékezete.*)

Országos nagy halottunk gróf Teleki László arcképét nyujtom ezennel kedves polgártársaimnak. Nemcsak hazánk az, mely fájdalmában oly kinosan jajdult fel a szinte pótolhatlan veszteség miatt, hanem a külföld is mély részvétét és sajnálkozással vette a ritka érdemű nagy férfiúnak megfejtethetlen, titokszerű halálát. Nincsen halandó, mely hazáját jobban, forróbban szerette volna. Hosszu évek során át csak egy gondolattal küzdött nemes lelke, csak egy törekvés feszíté keblét, mely az volt: „hazájának szentelni életét!” Szülőföldre érdekeiért küzdött a külföldön s alig pár hóval ezelőtt mindön sorsa ismét hazája földre hozta vissza, éjt és napot egygyé téve, folytonosan azon dicső küzdők élén állott, kiknek az feladatuk,

Szül. 1811. febr. 11. Megh. 1861. máj. 8.

hogy a M a g y a r h a z á t boldogabbá, virágzóbbá tegyék s alkotmányos szent jogait visszaszerzzék. E férfiú nincs többé! De nagy lelke őrangyalképen lebeg hazánk felett s jelen leend ha a megpróbáltatások nehéz órája ütni fog!.... Tartsátok meg emlékezetekben e nagy halott emlékét, ki mint a megváltó kiszenvedett, de politikai hitvallását egy ország fennen hirdeti, mert annak fogalma mindig e szóban pontosult életének legvégső perczéig: „hazaszeretet!”

Polgártársaim! ha boldog lesz e szép magyar haza, vagy ha a kétségbeesés harcza vivatik szent jogaiért: ne feledjétek, hogy gróf Teleki László a hazáért élt és halt meg! Áldás emlékezetére! Béke elpihent hamvaira!

Kedves Polgártársaim!

Bevégeztelvén az országgyűlési előmunkálatok, a nemzet képviselői május 13-án végre összegyűltek tanácskozni, hogy tiltakozzanak s óvást tegyenek a sok százados magyar alkotmányon tett sérelmekért s a nemzetnek törvényes jogait visszaköveteljék. Édes hazánk nagy férfija Deák Ferencz-

nek a nemzet bölcsének (kinek életrajzát nemrég adtuk) jutott az első szó. Előadá mily nagy baj és veszélyben forog jelenleg a haza, melynélfogva szilárdságot és óvatosságot ajánl. Előhozta hogy alkotmányt nekünk magyaroknak is akarnának ugyan adni, de nem azt melyet tőünk erőhatalommal el-

*) Életrajzát lásd a Népbárát 7-dik számában.

vettek, hanem egy másikat, idegenszerűt, aminőt az egész birodalomra készítettek az osztrák államférfiak. Azonban nekünk ez a monda csinált alkotmány nem kell, hanem ősrégi alkotmányunkat követeljük vissza, mely nem volt ajándék, hanem kölcsönös szerződések által állapított meg. Elmondja hogy mindaddig míg Erdély, — Horváth, Tótország a Határörvidék, Fiume és a tenger mellék az országgyűlésen képviselve nincsenek: az országgyűlés kiegészítettnek nem tekinthető s törvények alkotásáról s koronázási egyezkedésekről szó sem lehet s hogy alkotmányos országban csak az összes törvényhozás alkothat törvényeket, melyeket csakugy könnyeden félre vetni, ellenkezik az alkotmányosság fogalmával. Felhozta hogy az uralkodás végcélja nem lehet a hatalom nagysága; mert a hatalom csak eszköz, a végcél pedig: a népek boldogítása és hogy a magyar király csak koronázás által lesz törvényes magyar király, a koronázásnak pedig törvényt szabta feltételei vannak, miknek teljesítése mulhatlanul szükséges. Ezekre nézve Deák Ferencz azon véleményben van, hogy mondassék el mind ez ő Felségének, ki az országgyűlést összehívta. Lehet — mond a bölcs férfiú — sőt valószínű, hogy az osztrák államférfiak politikája ezentúl is oly követelésekkel lép fel ellenünk, miket teljesíteniünk lehetetlen és akkor még is végre törésre kerül a dolog. De ne idézzük elő mi magunk a törést s ha kikerülni nem tudjuk, az ne a mi véltünk legyen. Hiszen ha mi azt mondhatjuk a nemzet előtt és Európa előtt, hogy megtettük amit szabad volt, de alkotmányos önállásunk feláldozását követelték tőlünk; el akarták venni a nemzettől az adó és katonaság megajánlhatásának jogát, megakarták fosztani a képviseleti (parlamentáris) kormánytól, a felelős minisztériumtól, szóval azt akarták, hogy Magyarország ne legyen többé független, önálló Magyarország, hanem legyen alkotmányos osztrák tartomány és emiatt került törésre, mert mi ezen feltételeket el nem fogadhattuk s az ország, mint önálló országnak megsemmisítését alá nem írhattuk; igazolva leszünk és sem magunk sem mások szemrehányást nem tehetnek s jobb téren állunk mint ha a törést és annak következeit legalább nemely részben nekünk is tulajdoníthatják. A nagy hazafinak felirási javaslatát roppant tetszéssel fogadta az összes képviselőház, mely afelett a közel napokban határozni fog.

Ugyan e gyűlésen jeles követünk Tisza Kálmán azon indítványt tevő 1) hogy a képviselőház egy kéthélig tartó országos gyász felvételét ajánlaná a gr. Teleki László dicsőült hazánkfiá iránti kegyeletes érzület bebizonyítására, 2) mondja ki a ház jegyzőkönyvileg, hogy a boldogult gr. Teleki Lászlót életében a nemzet tisztelése és bizalma környezte, úgy szomorú halálakor az összes nemzet fájdalma követte sirjába és 3) mondja ki a ház jelenül annak, miszerint mi e veszteséget pótolhatlanak tartjuk, azon széket mely a képviselőház terebében a boldogulté vala senki a gyűlés folyama alatt el ne foglalja. Kevés ez mind ahozképest — szólt a tisztelt férfiú — mit oly hazafi mint gr. Teleki László volt, megérdemelt, de ma alig tehetünk többet. Ez indítvány nagyon természetesen, közfelkiáltással elfogadtatt.

Most pedig ha úgy tetszik kedves polgártársaimnak, szóljunk egyéb dolgokról is, mert tudom először is azt óhajtnak már most tudni

Hát a külföldről mi hír kereng?

Még mindig nagyban készülnek a külországok a kitörés felé közelgő világháborúra, — mely hogy mikor kezdődik s mikor érjük végét: még csak a jó isten tudja egyedül. Napoleon császár ismét százezer fegyvert és 20 vontcsövű ágyut adott el Viktor Emánuelnek; hetvenötezer puskát szintén küldött mostanában, melyet az olasz király Génovába szállíttatott. — Londoni tudósítás után a Kossuth-bankjegyperben a felebbezési ítélet, ennek a hónap 22-dik napján fog megtörténni. Kossuth különben most Párisba utazott el s ott vette azon leverő hirt, hogy egyik legkedvesebb barátja gróf Teleky László kimúlt. Türr tábornok május 5-kén indult Génovából, Nápolyba. Utközben betér Nólába is a magyar légiófelelt szemlét tartani. Ha Nápolyban ügyeit elrendezte, Turinba tér vissza s a szicíliai és nápolyi dicsőséges hadjáratukat írja le s nyomatja ki. Képzeltetik kedves polgártársaim, mily kapós könyv lesz az!

Napoleon császár, mint az újságok írják, nagyon érdeklődik a magyar ügyek fejlődése iránt s nagyon kimerítő s biztos tudomást szerez a magyarországi dolgoknak mikénti állásáról s azt jegy-

zik meg, hogy a francia ügynökök nem hisznek az Ausztria és Magyarország közti vita békés elintézésében. —

Egy angol lap hosszasan tárgyalja az angol alsóházban felmerült nyilatkozatokat a magyarok s lengyelek ügyére vonatkozólag s egyik államférfiu ilyenforma szavakat ejtett ki száján, hogy „Anglia ohajtja, mikép a magyar nemzet kívánatai, melyek ősrégi törvényeiken alapulnak, figyelembe veendők az osztrák államférfiak által, mert csak így lehet reményleni, hogy ezen kívánatok és a birodalom többi részei közt a szükséges egységi kapocs létre jöhessen.“ Ugyanezen kitűnő államférfiu (lord Russel) vélekedése szerint Velence átengedése Ausztriára nézve kívánatos lenne, miután annak bírása Ausztriára nézve csak teher lenne, s reméli miszerint a velencei kérdés, háboru nélkül is elintézhető lesz Olaszország s a többi európai hatalmasság közti egység által! —

Honfidal.

Tied vagyok, tied, hazám

E sziv, e lélek;

Kit szeretnék, ha tégedet

Nem szeretnék?

Szentegyház keblem belseje,

Oltára képed,

Te állj, s ha kell, a templomot

Eldöntöm érted;

S az összeroskadó kebel

Végso imája:

Áldás a honra, istenem

Áldása rája!

De én nem mondok senkinek,

Ki nem kiáltom;

Legkedvesebbem hogy te vagy

A nagy világon.

Titkon kísérem lépteid,

S mindegyre hiven,

Nem mint az árny az utazót,

Csak jó időben.

De mint az árnyék nő, midőn

Az est közelget:

Nő bűm, ha sötétedni kezd,

Hazám, fölötted.

Es elmegyek, hol hived

Pohárt emelve

A sorstól új fényt esdenek

Szent életedre:

S kihajtom egy cseppig borát

A telt üvegnek,

Bár keserű . . . mert könyeim

Belé peregnék!

Petőfi Sándor.

Legujabb hírek.

— A párisi félhivatalos újságok e hó 12-én táviratot kaptak, melyszerint az osztrák kormány elhatározta azon esetre, ha országos nagy férfunk Deák Ferencz javaslata elfogadtatik, tesz még egy próbát a kibékülésre s ha ez sem sikerül, feloszlatja az országgyűlést és a néphez proklamációt bocsát ki. Csakhogy ebben egy a baj, még pedig nagy, t. i. a magyar nép még igen is hiven tartja emlékeztében a 12 évi súlyos szenvedéseket, miket a tömérdek huzavona által átélt s az 1848-dik alkotmányos törvényekből egy hajszálnyit sem akar engedni, amint az, a jelen körülményekből is bölcsen látható.

Verőczen közelebb két magyar katona szökésben éretvén, főbelövelett s miután a magyar születésűek nem akartak önnön testvéreiknek gyilkosai lenni: oláh katonákkal hajlatták az ítéletet végre.

Szegeden e hó 12-kén egy ittas ember délesli istenitisztelet után számárháton járta be az utcát, Garibaldit éltetve, Bécsot gazolva s egy csoport gyermek kíséretében hegedűszóval vonult a térre, hol a katonabanda játszott. Válogatlan szavaira a katonaság körülfogta s dühös védefem után elfogatott, s másnap a város kapitány mentette ki a katonaságtól, melynél elzárva volt. Egy katonát meg is sebesített elhurczoltatása alkalmával.

Turini tudósítás szerint Páris és Turin közt, vagyis az olasz király és francia császár közt valahára tökéletes egyetértés állt be.

— Egy brüsseli levél szerint pedig csakugyan valósul azon hír, hogy a francia hadak Rómából kivonulva, pápa ő szentségét saját sorsára fogják hagyni. Pedig akkor a pápa sok bajnak s

veszélynek lesz kitéve. Ennek okát oda magyarázzák, hogy a francia papság magára haragitotta Napoleont mivel politikáját keserű czélzásokkal illette.

— Mint egyik francia ujság erősíti, Metternich herczeg osztrák követ a párisi udvarnál, minden erejét megfeszítette: hogy a francia kormányt, az olasz királyság elismerésétől visszariasztja; de úgy látszik, Napoleon császár bal a fél fülére s nem hall kicsi szót.

— A kaukazusi cserkeszfőnökök közelebb folyamodtak az angol és francia udvarhoz, hogy lépjenek fel enyészetnek indult nemzetiségükért Oroszország ellenében.

— Győr városa, közbátorsági tekintetből 600 főnyi helyőrség alakítását rendelte el.

— Bécsben tartózkodó hazánkfiai, az elhunyt nagy hazafi Teleky Lászlóért nagyszerű gyászisteniszteletet akarnak tartani.

— Győri tudósítás szerint Abdán folyó hó 10-kén négy huszárt fogtak el, kik Teleki halálának, mások szerint a forradalom kitörésének hírére Ausztriából lovastól, fegyverestől indultak Pestre. Innen eredt a napokban az a hír, mintha Galicziából 120 magyar huszár szökött volna meg, hogy hazájuknak vérüket és életüket felajánlják. Azonban ez utóbbi hír semmi hitelességgel nem bír.

— Egyik bécsi ujságban a folyó hó 13-ról következő telegráfi tudósítást olvashatni: „Tegnap este 10 órakor zendülés volt. A népcsoport próbát tett négy, tegnap betörtönzött huszár kiszabadítására. A helybeli őrség megakadályozta e szándékot. A részben felfegyverkezett néptömegből 3 meghalt, 15 megsebesült. A katonaságból a fogházi őrt leszúrták s többeket megsebesítettek.“ E hír is még mindig bővebb igazolásra vár.

Mulattató.

Hogy fogta meg a csendőr a betyárt?
A bakonyi erdő szélén két csendőr találkozott egy finánczczal, kérte tőlök a fináncz, hova mennek. „Megyünk petyárt fogni“ felelének azok. —

Hogy e célra nagyobb erővel legyenek, kaptak a hozzájuk csatlakozott finánczon. Nem nagy keresésre találtak is az erdőben egy betyárt, a ki engedte magát megfogatni. A betyár fegyverét nagy hihóval elszedték, kísérték azt az erdő közepén álló csárdába. — Azután pedig reáparancsolván a finánczra, hogy a betyárt felvont fegyverrel őrizze s úgy vigyázzon reá mint a szeme világára, a csendőrök elmentek több betyárért. — Mig a fináncz hűségesen a rendelethez tartotta magát, a betyár, hogy magát meg ne unja, a csaplárnétól ételt s italt parancsolván, jóízűen evett és ivott, mintha nem az ő személye forogna kérdésben s oly nyugodtan viselte magát, hogy észre sem vette, miszerint az azelőtt oly igen remegő fináncznak kíváncsiságból bátorkodott a nyála is kicsordulni.

Ezalatt betyár érkezett ismét a csárdába s következő jelentést tett elfogott kapitányának:

„Jelentem alásan kapitány uram: az erdőben két zsandárt fogtam, odakinnt vannak.“

„Ereszd hozzájuk ezt a finánczot is, felelt reá a fogoly betyár, — mert tartok tőle, hogy ez itt agyon találja magát löni ijedtében.“

A többség győz.

Hogy jutottál a bolondok házába öcsém? kérde az elmebeteg az orvos.

„Csak úgy“ — felelt az, — hogy én azt állítottam, hogy az emberek mind bolondok, azok meg azt állították, hogy én vagyok bolond. A többség győzött.

— Egy német hivatalnok saját járása területén eső Tinód, Élesd, és Pestes helységek neveit így jegyezte fel: „Die Noth“ (németből magyar értelme: szükség) „Élend“ (nyomor) „und Pestis“ (és dögvész) Ugyan már, hogy is ne lett volna szükség, nyomor és kolera!!

— Mennysorszába jutok-e én, ha meghalok? kérde egy öreg a paptól.

— „Természetesen,“ felel reá az, — mert megvagyon írva, hogy a pokolban léssen ordítás és fogaknak csikorgatása; önnek már nem lévén fogai oda nem is lehet alkalmas.

 Ara 6 kr. o. é.

Debreczen 1361. Nyomatott a város könyvnyomdájában.